

Облік і оподаткування

УДК 657

Безверхий Костянтин Вікторович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет*

Bezverkhyi Kostiantyn

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics
ORCID: 0000-0001-8785-1147*

Новіков Владислав Володимирович

*здобувач вищої освіти факультету фінансів та обліку
Державного торговельно-економічного університету*

Novikov Vladyslav

*Student of the
State University of Trade and Economics
ORCID: 0000-0001-6265-2715*

**ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ АУДИТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ В
УКРАЇНІ
ACTIVITIES OF INTERNATIONAL AUDITING COMPANIES IN
UKRAINE**

***Анотація.** Сьогодні Україна стала невід'ємною частиною світового економічного співтовариства і її статус рівноправного стратегічного партнера стає дедалі важливішим. Діяльність міжнародних аудиторських компаній безпосередньо впливає та відіграє активну роль у національному економічному процесі, який пов'язаний з інтеграцією та координацією*

національної економіки в міжнародному просторі, зокрема надання аудиторських послуг на вітчизняному ринку. Метою дослідження є аналіз діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні для ідентифікації їхнього впливу на ринок аудиторських послуг. Методологічною базою дослідження є застосування таких методів наукового пізнання: компаративний аналіз, трендовий аналіз, бібліометричний аналіз, графічний метод та метод систематизації й узагальнення. В процесі проведеного дослідження проаналізовано діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні, ідентифіковано їхній вплив на розвиток ринку аудиторських послуг. Здійснено аналіз економічних показників господарської діяльності міжнародних аудиторських фірм, що функціонують в Україні. Виявлено тенденції фінансових показників діяльності міжнародних аудиторських фірм в Україні. З'ясовано конкурентні переваги діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні, а саме: а) гарна репутація та досвід; б) глобальна мережа; в) використання сучасних технологій; г) широкий спектр послуг, які надають; ґ) підвищені стандарти якості. Водночас встановлено недоліки діяльності міжнародних аудиторських компаній на ринку аудиторських послуг в Україні, зокрема: 1) висока вартість послуг; 2) культурні та мовні різниці; 3) місцева конкуренція; 4) регуляторні обмеження; 5) залежність від міжнародного клієнтського портфеля; 6) питання незалежності та конфлікти інтересів; 7) політичні та економічні ризики; 8) потреба у локальній адаптації.

Ключові слова: аудит, діяльність, міжнародні аудиторські компанії, аудиторські послуги.

Summary. Today, Ukraine has become an integral part of the world economic community, and its status as an equal strategic partner is becoming increasingly important. The activities of international audit companies directly

influence and play an active role in the national economic process, which is related to the integration and coordination of the national economy in the international space, in particular, the provision of audit services in the domestic market. The purpose of the study is to analyze the activities of international audit companies in Ukraine to identify their impact on the audit services market. The methodological basis of the research is the application of the following methods of scientific knowledge: comparative analysis, trend analysis, bibliometric analysis, graphic method and method of systematization and generalization. In the course of the research, the activities of international auditing companies in Ukraine were analyzed, and their influence on the development of the audit services market was identified. An analysis of economic indicators of economic activity of international audit firms operating in Ukraine was carried out. Trends in the financial performance of international audit firms in Ukraine were revealed. The competitive advantages of the activities of international audit companies in Ukraine have been clarified, namely: a) good reputation and experience; b) global network; c) use of modern technologies; d) a wide range of services provided; e) increased quality standards. At the same time, the shortcomings of the activity of international audit companies on the market of audit services in Ukraine were identified, in particular: 1) high cost of services; 2) cultural and linguistic differences; 3) local competition; 4) regulatory restrictions; 5) dependence on the international client portfolio; 6) issues of independence and conflicts of interest; 7) political and economic risks; 8) the need for local adaptation.

Key words: *audit, activities, international audit companies, audit services.*

Вступ. Сьогодні Україна стала невід'ємною частиною світового економічного співтовариства та набуває все більшого значення як рівноправний стратегічний партнер. Суб'єкти міжнародних аудиторських фірм безпосередньо впливають і відіграють активну роль в національних

економічних процесах щодо інтеграції та координації національної економіки у міжнародний простір.

Тенденція концентрації капіталу в сфері аудиту відображена у створенні міжнародних аудиторських фірм, відомих як «Велика четвірка», до яких входять такі міжнародні аудиторські компанії, як: KPMG, PriceWaterhouseCoopers, Deloitte, Ernst&Young. Також, варто згадати про компанії, які не є членами «Великої четвірки», але займають широкий ринковий сегмент в Україні – BDO, Baker Tilly International, Grant Torton, Kreston Global, Nexia, RSM, Crowe Global, PKF International Limited.

Використовуючи величезний інтелектуальний потенціал цих провідних світових аудиторських фірм, суб'єкти господарювання національної економіки можуть вирішувати складні аудиторські, фінансові, бухгалтерські, податкові та інвестиційні проблеми, які їм було б неможливо вирішити без залучення кваліфікованих фахівців.

З появою попиту на аудиторські послуги в Україні розпочався процес перетворення аудиту з бухгалтерської професії в один із важливих інститутів системи фінансових послуг – аудиторську діяльність. Ця поступова трансформація професії в інституцію відбувається під впливом суспільних потреб та об'єктивного еволюційного розвитку професії, що супроводжується кристалізацією суб'єктивних екзистенційних елементів таких як: збільшення попиту, зростання соціально-економічного значення аудиторських послуг, забезпечення якості обслуговування та підготовки фахівців, підвищення соціальної відповідальності бізнесу перед суспільством.

Становлення міжнародного законодавства у сфері аудиту, розробка міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку, кодексів етики і принципів, створення професійних асоціацій, національних та громадських органів нагляду, інспекційних органів і сертифікації аудиторів – всі ці фактори безпосередньо впливають на формування та розвиток

аудиту в Україні, який розпочався з моменту проголошення трансформації національної економіки у ринковий простір.

Проблема. Діяльність міжнародних аудиторських компаній в Україні стрімко розвивається через глобалізацію ринку аудиторських послуг в світі. Вихід на вітчизняний ринок міжнародних аудиторських компаній ставить під загрозу діяльність національних аудиторських компаній, адже їм з кожним роком все важче пристосуватися до нових вимог, які висуваються перед суб'єктами аудиторської діяльності. Саме аналіз діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні міг би виявити їхні конкурентні переваги та слабкі сторони на ринку надання аудиторських послуг.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останнім часом питання діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні все більше привертають увагу переважно вітчизняних вчених. Так, К. Безверхий та Н. Поддубна [1] розглядають сутність поняття «е-аудит» і надають критичну оцінку щодо практичних та теоретичних підходів до трансформації аудиторської діяльності в контексті сучасних викликів бізнесу. Жукова Т., Єрмоленко К., Плікус І. [2] дослідили сучасні проблеми аудиторських послуг в Україні у контексті їх перспектив розвитку в умовах євроінтеграції. Водночас Н. Мельник та О. Ткачов [4] охарактеризували стан аудиторської діяльності в Україні шляхом її аналізу та стану ринку аудиторських послуг. Колектив авторів К. Назарова, В. Негоденко, В. Міняйло [19] аналізують ринок аудиторських послуг в Україні. Водночас інша група авторів С. Семенова, О. Шпирко та Г. Зябченкова [7] досліджують ринок аудиторських послуг в країнах Європейського Союзу загалом та у ФРН, як члена організації, зокрема. Яструбський М. та Дейнеко К. [17] проаналізували підходи до покращення ефективності діяльності аудиторських компаній в Україні за рахунок оптимізації операційних витрат.

Попри зростання уваги вітчизняних авторів до даної проблематики,

варто зазначити, що в наведених вище наукових працях відсутній аналіз діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні, відсутні їх конкурентні переваги та недоліки, а тому це питання потребує більш глибокого вивчення.

Метою даного дослідження є аналіз діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні для ідентифікації їхнього впливу на ринок аудиторських послуг. Відповідно до поставленої мети, нами сформовані завдання дослідження: 1) проаналізувати економічні показники господарської діяльності міжнародних аудиторських фірм; 2) виявити тенденції фінансових показників діяльності міжнародних аудиторських фірм в Україні; 3) з'ясувати конкурентні переваги діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні; 4) встановити недоліки діяльності міжнародних аудиторських компаній на ринку аудиторських послуг в Україні.

Гіпотезою дослідження є те, що діяльність міжнародних аудиторських компаній в Україні сприяє розвитку найкращої аудиторської практики та передового досвіду, що позитивно впливає на якість фінансової звітності та супутні аудиторські послуги.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці українських дослідників з питань діяльності міжнародних аудиторських компаній.

Емпіричною базою забезпечення доказовості теоретичних положень, достовірності висновків та рекомендацій, аналізу відповідних економічних показників, що характеризують господарську діяльність міжнародних аудиторських фірм за 2021-2022 р. стала відкрита фінансова інформація, що наведена у фінансовій звітності 12 найбільших міжнародних аудиторських компаній, які працюють в Україні, зокрема Deloitte, PwC, EY, KPMG, BDO, Baker Tilly International, Grant Thornton, Kreston Global, Nexia, RSM, Crowe Global, PKF International Limited.

Методи дослідження. Використано загальнонаукові й спеціальні

методи дослідження процесів та явищ у їхньому взаємозв'язку і розвитку, а саме: при дослідженні економічних показників господарської діяльності міжнародних аудиторських фірм застосовано компаративний аналіз; при виявленні тенденцій фінансових показників діяльності міжнародних аудиторських фірм в Україні використано трендовий аналіз; при виділенні переваг та недоліків діяльності міжнародних аудиторських компаній – аналіз і синтез; для побудови гіпотези дослідження – гіпотетичний метод.

Проведено бібліографічний і бібліометричний аналіз публікацій за даною тематикою, а візуалізацію результатів дослідження здійснено графічним методом, зокрема побудовано таблиці та рисунки. Для формування підсумків результатів дослідження і висновків застосовано метод систематизації та узагальнення.

Результати. Сучасний ринок аудиторських послуг переживає процес злиття, результатом якого є об'єднання господарюючих суб'єктів, які здійснюють аудиторську діяльність. Певні проблеми у сфері аудиту стримують розвиток аудиторської діяльності та обмежують конкурентоспроможність національних аудиторських фірм по відношенню до іноземних аудиторських компаній, які займають найбільший сегмент вітчизняного ринку аудиторських послуг [4].

Окрім загальнонаціональної конкуренції у сфері аудиту, існує жорстка конкуренція і серед великих міжнародних аудиторських фірм, яка особливо загострилась на національному рівні за останні п'ять років. Дане загострення пов'язано з економічними потрясіннями національної економіки спочатку через карантинні обмеження, а потім через військові дії. Економічні показники господарської діяльності міжнародних аудиторських фірм представлених в Україні за 2021 – 2022 роки наведено в табл. 1.

Економічні показники господарської діяльності міжнародних аудиторських фірм за 2021-2022 р.

Найменування показників	Найменування міжнародної аудиторської компанії											
	Deloitte	PwC	EY	KPMG	BDO	Baker Tilly International	Grant Thornton	Kreston Global	Nexia	RSM	Crowe Global	PKF International Limited
Обсяг виручки в Україні за 2022 рік, тис. грн	310040	331777	346491	226736	92636	157319	24899	40056	29383	22222	53685	16249
Обсяг виручки в Україні за 2021 рік, тис. грн	335833	359313	407003	265368	135018	199702	30821	3064	27473	21176	50878	25979
Обсяг чистого фінансового результату за 2022 рік, тис. грн	9126	2745	6944	1585	9213	14153	192	6279	425	-2866	888	878
Обсяг чистого фінансового результату за 2021 рік, тис. грн	21442	19915	7657	12582	19996	6449	206	51	1955	318	14	494
Валюта балансу станом на 31.12.2022, тис. грн	195396	136526	280642	196347	117404	97345	6975	19615	19677	16070	27402	11645
Валюта балансу станом на 31.12.2021, тис. грн	110735	92803	237949	149435	112959	68558	6012	16453	16435	23924	25679	9839
Обсяг виручки у світі, млн \$	59300	45140	45400	34640	12800	4700	7200	3300	5300	8000	1812	792
Кількість працівників в українському представництві (приблизно), осіб	500	350	650	500	200	200	142	111	100	100	82	47
Рік заснування в Україні, рік	1993	1993	1991	1992	1993	1999	2006	1995	2003	1994	2009	2006

Джерело: розроблено авторами на основі [3; 6; 8-16]

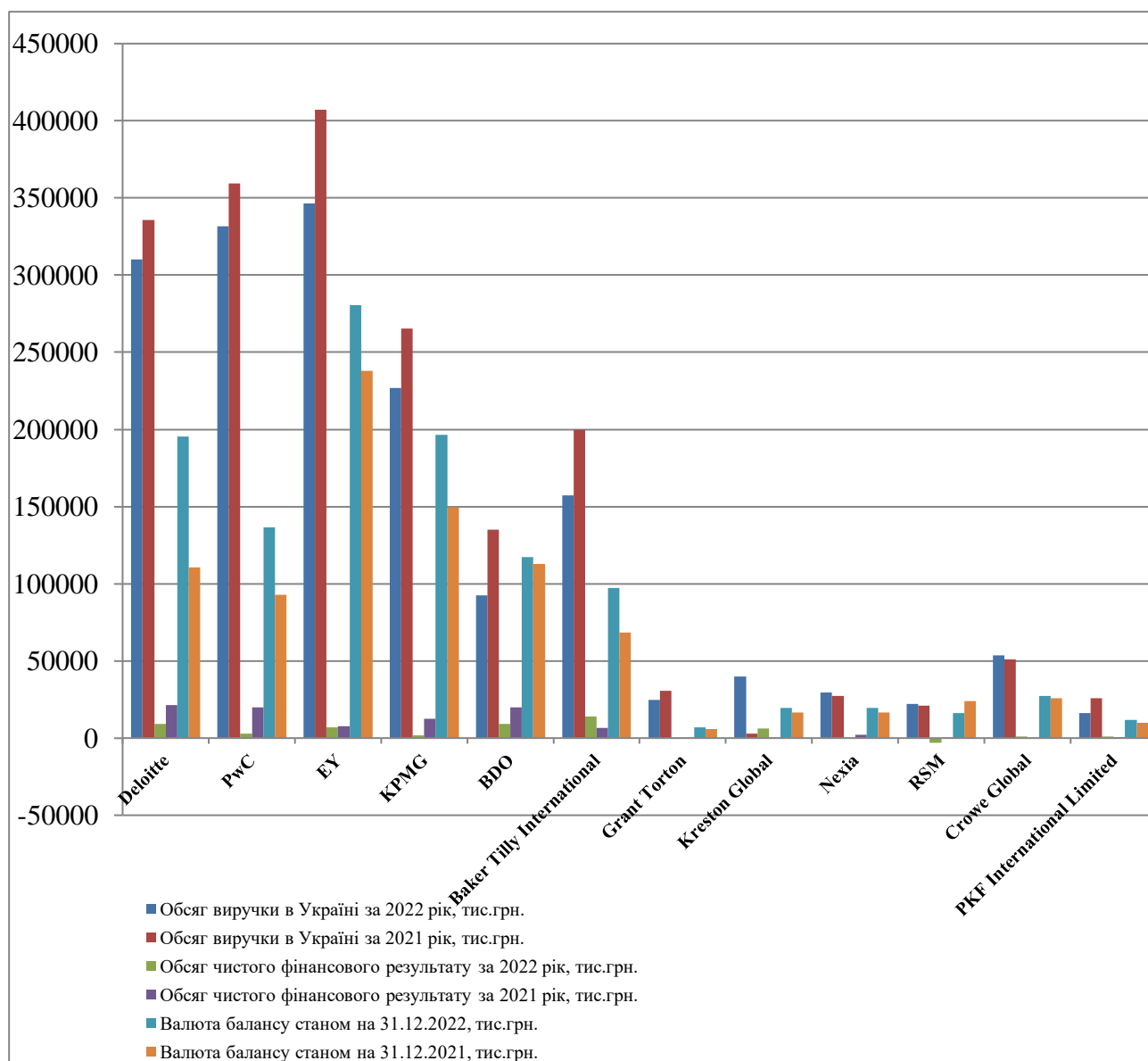
За наведеними вище даними (табл. 1) можна побачити, що міжнародні аудиторські фірми розпочали свою діяльність на національному ринку у кінці минулого століття. Аудит став невід'ємною частиною сучасної ринкової економіки з моменту проголошення незалежності України у 1991 році.

Ринок аудиту в Україні останнім часом є заповнений пропозицією послуг, а клієнти стають все більш вимогливими та вимагають меншу вартість послуг. Як результат, національним суб'єктам аудиторської діяльності важко конкурувати з міжнародними аудиторськими компаніями, в першу чергу через недостатність фінансових ресурсів.

Для візуалізації табличних даних та наочного порівняння фінансових показників діяльності міжнародних аудиторських фірм за 2021 – 2022 роки, побудовано діаграму на рис. 1.

Як видно з діаграми (рис. 1), міжнародна аудиторська фірма EY має найбільший обсяг виручки за 2022 рік, а саме – 346 491 тис. грн і найбільшу суму валюти балансу станом на 31.12.2022 – 280 642 тис. грн. Водночас при відносно невеликій сумі виручки та сумі балансу, найбільшу суму чистого фінансового результату за 2022 рік (14 153 тис. грн) має аудиторська фірма Baker Tilly International.

Враховуючи процеси діджиталізації та трансформації економічних процесів у цифровий вимір, в Україні постає питання щодо імплементації автоматизованих процесів у процес аудиторської перевірки [17]. Великі аудиторські компанії мають більше можливостей щодо інвестування в програмні забезпечення та розвиток інформаційних систем у порівнянні з малими суб'єктами аудиторської діяльності.

Рис. 1. Тенденції фінансових показників діяльності міжнародних аудиторських фірм в Україні за 2021 – 2022 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі [3; 6; 8-16]

У зв'язку з останніми подіями в країні, компанії, які постійно впроваджують і розвивають у своїй діяльності інформаційні технології, здатні провадити безперервну господарську діяльність за рахунок використання відповідних програмних забезпечень для своїх співробітників. Як результат міжнародні аудиторські фірми замінюють вітчизняні компанії, яким стає все важче залишатися конкурентоспроможними в сучасних умовах [1-2].

Окрім функції незалежної перевірки, щоб залишатися конкурентоспроможними аудиторські фірми змушені розширювати спектр своїх послуг. Щодо якості наданих послуг, то з прийняттям Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [5], ринок аудиторських послуг демонструє позитивні тенденції у якісних змінах щодо їх надання.

Міжнародні аудиторські компанії мають кілька конкурентних переваг у своїй діяльності в Україні, які допомагають їм займати провідні позиції на ринку аудиторських послуг. Наведемо окремі з них:

1. Гарна репутація та досвід. Міжнародні аудиторські компанії часто мають довгий і визнаний світовою спільнотою досвід у сфері аудиту та консалтингу. Це сприяє підвищенню рівня довіри клієнтів до їхніх послуг.

2. Глобальна мережа. Міжнародні аудиторські компанії зазвичай мають широку глобальну мережу підрозділів та фахівців, які можуть надавати клієнтам доступ до інтернаціональних ресурсів і знань. Це особливо важливо для бізнесів, які мають міжнародні операції.

3. Використання сучасних технологій. Міжнародні аудиторські компанії активно впроваджують сучасні технології та програмне забезпечення для підвищення ефективності і точності аудиту. Це може включати в себе використання штучного інтелекту, аналітики даних та автоматизованих систем аудиту.

4. Широкий спектр послуг, які надають міжнародні аудиторські компанії. Міжнародні аудиторські компанії часто пропонують не лише аудит, а й консалтингові послуги, що допомагають клієнтам у вдосконаленні їхніх фінансових процесів, управлінських стратегій та ризиків.

5. Підвищені стандарти якості. Міжнародні аудиторські компанії зазвичай дотримуються високих стандартів якості та незалежності, що може забезпечити додатковий рівень впевненості клієнтів у відповідності їхніх

фінансових звітів і діяльності регуляторним вимогам.

В Україні також існують місцеві аудиторські компанії, які мають свої конкурентні переваги, такі як глибоке розуміння внутрішніх ринків та більший фокус на індивідуальних потребах клієнтів. Крім того, локальні компанії можуть бути меншими та більш гнучкими в укладанні угод та встановленні відносин з клієнтами.

Окрім конкурентних переваг, діяльність міжнародних аудиторських компаній в Україні має певні недоліки:

1. Висока вартість послуг. Міжнародні аудиторські компанії зазвичай встановлюють високі тарифи за свої аудиторські та консалтингові послуги, що може бути обмежувальним фактором для багатьох місцевих підприємств, особливо для малих та середніх.

2. Культурні та мовні різниці. Робота з міжнародними аудиторськими компаніями може викликати труднощі через культурні та мовні бар'єри. Ефективна комунікація та розуміння місцевих клієнтів можуть бути важким завданням.

3. Місцева конкуренція. Україна має багато місцевих аудиторських компаній, які знають місцевий ринок і можуть конкурувати з міжнародними аудиторськими компаніями на рівних умовах. Це може створювати тиск на ціни та якість послуг.

4. Регуляторні обмеження. Україна має свою власну систему регулювання аудиторської діяльності, яка може мати власні вимоги та обмеження. Міжнародні аудиторські компанії повинні відповідати місцевим правилам та нормативам, що може ускладнювати їхню роботу.

5. Залежність від міжнародного клієнтського портфеля. Часто міжнародні аудиторські компанії мають значний обсяг міжнародних клієнтів і їхній успіх може бути сильно залежним від стану світової економіки та геополітичних факторів.

6. Питання незалежності та конфлікти інтересів. Великі міжнародні

аудиторські компанії можуть стикатися з питаннями щодо незалежності і можливих конфліктів інтересів, особливо коли вони обслуговують кілька клієнтів в одній галузі або діють на багатьох ринках.

7. Політичні та економічні ризики. Україна може бути піддана політичним й економічним турбуленціям, що може вплинути на стабільність і безпеку бізнес-середовища для міжнародні аудиторську компанії та їхніх клієнтів.

8. Потреба у локальній адаптації. Для успішної роботи в Україні міжнародні аудиторські компанії можуть потребувати локальної адаптації своїх методів та підходів до аудиту і консалтингу щоб враховувати особливості місцевого ринку.

Загалом, діяльність міжнародних аудиторських компаній в Україні має свої виклики та обмеження і вони повинні бути готові адаптуватися до місцевих умов та конкуренції, а також враховувати культурні, юридичні й економічні особливості ринку України. Всі вищевказані фактори враховуються клієнтами при виборі аудиторської компанії і вони можуть обирати міжнародні або місцеві компанії в залежності від своїх конкретних потреб й обставин.

Аудиторські фірми вже не просто надають аудиторські, бухгалтерські та консалтингові послуги, вони охоплюють всі сфери економічної діяльності національних суб'єктів господарювання і є невід'ємною частиною національних економічних процесів. Як результат, необхідно розвивати інституційний потенціал України на основі вдосконалення нормативно-правової бази відповідно до міжнародних та європейських стандартів, що є одним із найактуальніших завдань сьогодення.

Висновки і перспективи подальших досліджень. В процесі проведеного дослідження проаналізовано діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні, ідентифіковано їхній вплив на розвиток ринку аудиторських послуг. Здійснено аналіз економічних показників

господарської діяльності міжнародних аудиторських фірм, що функціонують в Україні. Виявлено тенденції фінансових показників діяльності міжнародних аудиторських фірм в Україні. З'ясовано конкурентні переваги діяльності міжнародних аудиторських компаній в Україні, а саме: а) гарна репутація та досвід; б) глобальна мережа; в) використання сучасних технологій; г) широкий спектр послуг, які надають міжнародні аудиторські компанії; ґ) підвищені стандарти якості. Водночас встановлено недоліки діяльності міжнародних аудиторських компаній на ринку аудиторських послуг в Україні, зокрема: 1) висока вартість послуг; 2) культурні та мовні різниці; 3) місцева конкуренція; 4) регуляторні обмеження; 5) залежність від міжнародного клієнтського портфеля; 6) питання незалежності та конфлікти інтересів; 7) політичні та економічні ризики; 8) потреба у локальній адаптації.

Перспективами подальших досліджень є аналіз діяльності вітчизняних аудиторських компаній на ринку аудиторських послуг з метою визначення можливості їх конкурування з міжнародними.

Література

1. Безверхий К., Поддубна Н. Аудит у цифровій економіці. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 4. С 81–90. doi: [https://doi.org/10.31617/3.2022\(123\)07](https://doi.org/10.31617/3.2022(123)07).
2. Жукова Т., Єрмоленко К., Плікус І. Сучасні проблеми аудиторських послуг в Україні. *Вісник СумДУ, Серія Економіка*. 2020. № 1. С. 86 – 92. doi: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.1-09>.
3. Звітність ЕУ в Україні. Ernst & Young Global Limited. URL: https://www.ey.com/uk_ua/ey-ukraine-s-reporting (дата звернення: 27.09.2023).
4. Мельник Н., Ткачов О. Сучасний стан аудиторської діяльності в Україні. *Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія*.

2018. С. 161-163. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33104/1/161.PDF> (дата звернення: 27.09.2023).
5. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 27.09.2023).
  6. Річна фінансова звітність «Делойт» в Україні. Делойт Туш Томацу Лімітед. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/about-deloitte/articles/financial-statements.html> (дата звернення: 27.09.2023).
  7. Семенова С., Шпирко О., Зябченкова Г. Професійні організації на ринку аудиторських послуг ФРН. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2023. № 1 (126). С. 70-88. doi: [https://doi.org/10.31617/3.2023\(126\)09](https://doi.org/10.31617/3.2023(126)09).
  8. Фінансова звітність компанії Baker Tilly International. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/30373906/finances?current_year=2022 (дата звернення: 27.09.2023).
  9. Фінансова звітність компанії BDO. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/20197074/finances?current_year=2022 (дата звернення: 27.09.2023).
  10. Фінансова звітність компанії Crowe Global. URL: https://clarity-project.info/edr/36694398/finances?current_year=2022 (дата звернення: 27.09.2023).
  11. Фінансова звітність компанії Grant Thornton. URL: <https://www.granthornton.ua> (дата звернення: 27.09.2023).
  12. Фінансова звітність компанії KPMG. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/31032100/finances?current_year=2022 (дата звернення: 27.09.2023).
  13. Фінансова звітність компанії Kreston Global. URL: https://clarity-project.info/edr/31032100/finances?current_year=2022

- project.info/edr/22022137/finances?current_year=2022 (дата звернення: 27.09.2023).
14. Фінансова звітність компанії Nexia. URL: <https://nexia.dk.ua/pro-kompaniiu> (дата звернення: 27.09.2023).
15. Фінансова звітність компанії PKF International Limited. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/34619277> (дата звернення: 27.09.2023).
16. Фінансова звітність компанії PwC. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/21603903/finances?current_year=2022 (дата звернення: 27.09.2023).
17. Фінансова звітність компанії RSM. URL: https://clarity-project.info/edr/21500646/finances?current_year=2022 (дата звернення: 27.09.2023).
18. Яструбський М., Дейнеко К. Покращення ефективності діяльності аудиторських компаній за рахунок оптимізації операційних витрат. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 22. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-31>.
19. Назарова К., Негоденко В., Міняйло В. Ринок аудиторських послуг в Україні. *Товари і ринки*. 2021. № 4. С. 4-15. doi: [https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021\(40\)01](https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021(40)01).

References

1. Bezverkhyi K., Poddubna N. (2022). Audyt u tsyfrovii ekonomitsi [Audit in the digital economy]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, 4, 81-90. doi: [https://doi.org/10.31617/3.2022\(123\)07](https://doi.org/10.31617/3.2022(123)07) [in Ukrainian].
2. Zhukova T., Yermolenko K., Plikus I. (2020). Suchasni problemy audytorskykh posluh v Ukraini [Modern problems of audit services in Ukraine]. *Visnyk SumDU, Serii Ekonomika*, 1, 86-92. doi: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.1-09> [in Ukrainian].

3. Zvitnist EY v Ukraini. Ernst & Young Global Limited. URL: https://www.ey.com/uk_ua/ey-ukraine-s-reporting [in Ukrainian].
4. Melnyk N., Tkachov O. (2018). Suchasnyi stan audytorskoj diialnosti v Ukraini [The current state of audit activity in Ukraine]. *Oblik, opodatkuvannia i kontrol: teoriia ta metodolohiia*, 161-163. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33104/1/161.PDF> [in Ukrainian].
5. Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> [in Ukrainian].
6. Richna finansova zvitnist «Deloit» v Ukraini. Deloit Tush Tomatsu Limited. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/about-deloitte/articles/financial-statements.html> [in Ukrainian].
7. Cemenova S., Shpyrko O., Ziabchenkova H. (2023). Profesiini orhanizatsii na rynku audytorskykh posluh FRN [The market of audit services of the Federal Republic of Germany]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, parvo*, 1 (126), 70-88. doi: [https://doi.org/10.31617/3.2023\(126\)09](https://doi.org/10.31617/3.2023(126)09) [in Ukrainian].
8. Finansova zvitnist kompanii Baker Tilly International. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/30373906/finances?current_year=2022 [in Ukrainian].
9. Finansova zvitnist kompanii BDO. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/20197074/finances?current_year=2022 [in Ukrainian].
10. Finansova zvitnist kompanii Crowe Global. URL: https://clarity-project.info/edr/36694398/finances?current_year=2022 [in Ukrainian].
11. Finansova zvitnist kompanii Grant Thornton. URL: <https://www.grantthornton.ua> [in Ukrainian].
12. Finansova zvitnist kompanii KPMG. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/31032100/finances?current_year=2022 [in Ukrainian].

13. Finansova zvitnist kompanii Kreston Global. URL: https://clarity-project.info/edr/22022137/finances?current_year=2022 [in Ukrainian].
14. Finansova zvitnist kompanii Nexia. URL: <https://nexia.dk.ua/pro-kompaniiu> [in Ukrainian].
15. Finansova zvitnist kompanii PKF International Limited. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/34619277> [in Ukrainian].
16. Finansova zvitnist kompanii PwC. Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/21603903/finances?current_year=2022 [in Ukrainian].
17. Finansova zvitnist kompanii RSM. URL: https://clarity-project.info/edr/21500646/finances?current_year=2022 [in Ukrainian].
18. Iastrubskiy M., Deineko K. (2022). Pokrashchennia efektyvnosti diialnosti audytorskykh kompanii za rakhunok optymizatsii operatsiinykh vytrat [Improving the efficiency of audit companies due to the optimization of operational costs]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 22. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-31> [in Ukrainian].
19. Nazarova K., Negodenko V., Minjajlo V. (2021). Rynok audytorskykh poslug v Ukraini [Audit services market in Ukraine]. *Tovary i rynky*, 4, 4-15. doi: [https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021\(40\)01](https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021(40)01) [in Ukrainian].